

OBEC VOJANY

*PROGRAM HOSPODÁRSKEHO
A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE*

VOJANY

2016 - 2022

Január 2016

OBSAH:

Úvod	3.
1. Obsah dokumentu	3.
2. Stručný popis kontextu vzniku a chronológie prípravy PHSR obce Vojany 2016 – 2022	3.
3. Stručné zhrnutie východiskových koncepcných dokumentov týkajúcich sa PHSR obce Vojany 2016 – 2022	3.
História obce	4.
Časť 1: Analytická časť	7.
1.1. Kompletná analýza územia	7.
1.1.1 Poloha a prírodné podmienky	7.
1.1.2 Obyvateľstvo a osídlenie	10.
1.1.3 Občianska vybavenosť (štruktúra, rozmiestnenie a dostupnosť)	13.
1.1.4 Dopravná a technická infraštruktúra	17.
1.1.5 Ekonomika	19.
1.1.6 Životné prostredie	21.
1.2. Ex-post hodnotenie existujúceho PHSR obce Vojany 2007 – 2013	22.
1.3. SWOT analýza	25.
1.4. Identifikácia a analýza prioritných problémov rozvoja obce	26.
Časť 2: Strategická časť	27.
2.1. Vízia obce Vojany	27.
2.2. Výber a popis strategických cieľov	27.
Časť 3: Realizačná časť	30.
3.1. Akčný plán s časovým harmonogramom a návrhom finančného zabezpečenia	30.
3.2. Organizačné zabezpečenie realizácie programu	31.
Záver	33.

ÚVOD

1. Popis dokumentu

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja (PHSR) obce Vojany spolu s Územným plánom obce Vojany, sú základnými a kľúčovými dokumentmi pre riadenie samosprávy v oblasti regionálneho rozvoja.

PHSR obce Vojany je spracovaný v súlade so zákonom č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja, ako aj v zmysle novely tohto zákona č.309/2014 Z. z. ktorá nadobudla účinnosť 1. januára 2015.

2. Stručný popis kontextu vzniku a chronológie prípravy PHSR obce Vojany 2016 – 2022

Obec Vojany Obecné zastupiteľstvo vo Vojanoch odsúhlasilo spracovanie nového PHSR obce Vojany najneskôr do konca januára 2016.

Program je spracovaný na obdobie 7 rokov, teda na obdobie 2016 – 2022. Vychádza z poznania aktuálnej situácie a konkrétnych potrieb obyvateľov, podnikateľov, záujmových skupín a ďalších subjektov v obci Vojany.

Pri spracovaní dokumentu bola primerane zohľadnená odporúčaná Metodika na vypracovanie PHSR obce, obcí a VÚC spracovaná Ministerstvom dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky.

3. Stručné zhrnutie východiskových koncepčných dokumentov týkajúcich sa PHSR obce Vojany 2016 – 2022

Východiskovým dokumentom pre spracovanie PHSR obce Vojany 2016 - 2022, ktorý komplexne určuje strategický prístup k regionálnemu rozvoju z národnej úrovne, je **Národná stratégia regionálneho rozvoja Slovenskej republiky**. Program sa opiera prioritne o víziu a misiu tohto strategického dokumentu Slovenska.

Vízia Národnej stratégie regionálneho rozvoja Slovenskej republiky: „*Slovensko sa má stať krajinou s vysokou kvalitou života všetkých občanov. Každý región bude využívať svoje danosti v prospech svojho udržateľného hospodárskeho, sociálneho, environmentálneho a územného rozvoja, a tým aj Slovenskej republiky, ako vyspelého, hospodársky, politicky a sociálne súdržného členského štátu Európskej únie.*“

Misia Národnej stratégie regionálneho rozvoja Slovenskej republiky: „*Integrovaným a výsledkovo orientovaným prístupom k regionálnemu rozvoju a na základe využitia vnútorného potenciálu regiónov zvýšiť do roku 2030 ich adaptabilitu, konkurencieschopnosť a výkonnosť pri súčasnom zvyšovaní kvality života obyvateľov a pri rešpektovaní princípov udržateľného rozvoja.*“

Ďalšími kľúčovými materiálmi o ktorý sa PHSR obce Vojany 2016 – 2022 opiera sú **Regionálna integrovaná územná stratégia Košického kraja (RIÚS KK)**, ktorá bola v období 2013 – 2015 spracovaná ako implementačný dokument Integrovaného regionálneho Operačného programu (IROP) a **PHSR KSK 2016 – 2022**.

HISTÓRIA OBCE VOJANY

Vojany sa nachádzajú v Slovenskej republike, vo Východoslovenskej nížine, v michalovskom okrese. Územie obce sa rozprestiera na západ od mesta Veľké Kapušany, na ľavom brehu rieky Laborec, v nadmorskej výške 102 metrov.

Územie usadlosti bolo obývané už v 9-10. storočí, dokazujú to aj objavené archeologické nálezy a v 12. storočí už bolo miestom významnej historickej udalosti. Podľa toho sa v roku 1136 Aradský snem neodohrával v Sedmohradskom Arade, ale v hraniciach Vojan na Aradskom hone. Kráľ Belo II. (Slepý Belo), ktorého v detstve oslepil kráľ Koloman, tu zvolal stavovský snem. Zo strany žiadateľa trónu z radov vysokej šľachty a ich sprievodu zavraždili na tomto mieste 68 ľudí.

V roku 1241 Tatári vypálili mesto Arad a priľahlé usadlosti. utečenci sa už nevrátili naspäť, ale na príkaz pána Vajána, sa usadili na mieste dnešnej obci. V polovici 13. storočia vojanský majetok patrilo Petrovi a Pavlovi Geseghovcom, užhorodským hradným pánom, ktorí

neskôr v roku 1292 polovicu majetku predali šľachticovi Jóbovi za 16 hrstí striebra (asi 3,5 kg). Obyvatelia Vojan žili primerane k tej dobe. V tom období sa dokončil na rieke Laborec vodný mlyn, ktorý vymyslel Peter (syn Seremsina), ktorý priviedol do obdivu celé obyvateľstvo.

Prvý úradný doklad, ktorý spomína meno obce Vojany pochádza z roku 1323, na základe ktorého starodávne meno bolo Voyan. Z hľadiska štátnej správy obec patrila k Uzskej stolici.

Na začiatku 15. storočia Vojany patrili medzi husto obývané obce, ležali na dôležitej obchodnej ceste. V roku 1617 bol postavený reformovaný kostol, ktorý stál na kopci dnešného cintorína. Od roku 1773 už nájdeme názov obce vo forme Vojany.

V roku 1798 veľký požiar spustošil celú dedinu, ktorá ľahla popolom. Vtedy mala obec 340 obyvateľov. Na začiatku 30-tych rokov 19. storočia zasiahla obyvateľov Vojan ďalšia pohroma, vážna epidémia cholery, následkom čoho v roku 1831 zomrelo 72 ľudí.

V roku 1840 začínajú sa stavbou nového kostola (keďže starý kostol už chátral), ktorý vysvätili v roku 1846 a odvtedy verne slúži obyvateľom Vojan. V roku 1882 ničil ďalší požiar, následkom čoho budovy západnej časti obce zhoreli. Nasledujúce roky do konca storočia prebiehajú v tichosti a v mieri.

Na prelome storočia sa skoro tretina obyvateľstva vysťahovala do Ameriky „do zasľúbenej zeme“. Počas I. svetovej vojny (1914-1918) spomedzi obyvateľov obce veľa ľudí zahynulo na bojových poliach. V roku 1918 obec pripojil k Československej republike a od roku 1920 sa píše meno obce vo forme Vajany. Na jeseň v roku 1938 v zmysle prvej viedenskej arbitráže, obec znova pripojili k Maďarskému kráľovstvu. Obyvatelia obce prežívali hrôzy II. svetovej vojny (1939-1945) na jeseň v roku 1944, kedy lietadlá sovietskej armády bombardovali ustupujúce nemecké oddiely a obec postihlo viacero zásahov. 29. novembra 1944 bola obec oslobodená od fašistického útlaku a v roku 1945 po skončení II. svetovej vojny bola znova pripojená k Československej republike.

Po skončení II. svetovej vojny obyvateľstvo obce žije ešte niekoľko rokov v neistote. Život sa len pomaly vracia do koľají predvojnových čias. v roku 1948 obec má 663 obyvateľov a používa úradné meno Vojany až dodnes. Na začiatku 50-tych rokov 20. storočia začali so

združstevňovaním a v roku 1951 v obci založili Jednotné roľnícke družstvo (JRD). Životná úroveň obyvateľstva síce pomaly, ale nepretržite sa zvyšuje. V roku 1956 položili základy maďarskej osemročnej základnej školy, ktorá existuje dodnes. v obci bol aj závod na spracovanie konope.

Na začiatku 60-tych rokov 20. storočia na území obce sa začínajú rozsiahle stavby. V roku 1962 sa postavil nový betónový most nad riekou Laborec, zhotovila sa aj hrádza a v roku 1966 odovzdali tepelnú elektrárňu. Kultúrny život v obci obohacujú programy SZM (Socialistický zväz mládeže) a predstavenia divadelnej skupiny Červeného kríža. obec má aj rybárske a poľovnícke združenie. V roku 1974 začína prevádzkovať rafinéria ropy závod Slovnaft, ktorý existuje do roku 1998. Začiatky 80-tych rokov prebiehajú bez mimoriadnych udalostí. Z hľadiska infraštruktúry sa už skoro všetko nachádza v obci.

V roku 1989 politické udalosti priniesli významné zmeny tak v republike, ako aj v živote každodenného človeka. Spomedzi obyvateľov viacerí začínajú podnikat', z ktorých niektorí aj v súčasnosti pôsobia. Založí sa dodnes existujúce SWS s.r.o., ktorá sa zaoberá prečerpávaním chemických produktov.

Obdobie po roku 2000 nie je len začiatkom nového tisícročia, ale prináša so sebou aj nové možnosti na dosiahnutie vytúžených cieľov. Popri možnostiach sa musia obyvatelia vidieka a obce zvládnuť aj ťažkosti. Vysoký podiel nezamestnaností je aj dôsledkom znižovania počtu zamestnancov privatizovaním tepelnej elektrárne (v roku 2006 ju privatizovala talianska firma ENEL). Na začiatku tisícročia zatvorili aj závod Lykotex, ktorý vyrábala sklenenú vatú. aj tieto fakty prispeli k tomu, že sa zhoršili podmienky živobytia v okolí.

V roku 2001 doterajšia základná škola s vyučovacím jazykom maďarským sa pretransformovala na Reformovanú cirkevnú školu. Obecné zastupiteľstvo 24. júna 2001 usporiadalo prvé oslavy erbu, zástavy a pečate obce. Aj v nasledujúcich rokoch sa uskutočnilo mnoho činností na rozvoj infraštruktúry. Obyvatelia obce 21. septembra 2003 oslavovali 680.

výročie založenia obce Vojany a 867. výročie pobytu kráľa Bela II. v okolí, v rámci ktorého odhalili jeho sochu. Kultúrne a športové podujatia sa uskutočňujú v organizácií obecného úradu a organizácie Csemadok.

Časť 1: Analytická časť

1.1. Kompletná analýza územia

1.1.1 Poloha a prírodné podmienky

Poloha obce

Obec Vojany, ktorá má rozlohu 1 092 ha sa nachádza na juhovýchode Slovenskej republiky na Východoslovenskej nížine, v Košickom kraji v okrese Michalovce, západne cca 7 km od mesta Veľké Kapušany a severne cca 24 km od okresného mesta Michalovce. Dopravné a pracovné väzby sú na Veľké Kapušany a Michalovce. Výšková úroveň skúmaného územia je 102,0 m n.m.

Klimatické pomery

Územie Zemplína je po Podunajskej nížine druhou najteplejšou oblasťou na Slovensku.[4] Podnebie je subkontinentálne – tzv. suché a teplé leto, suchá a chladná zima. Územie má teplé poveternostné podmienky. Najteplejší mesiac je júl, najchladnejší je január. V júli priemerné teploty dosahujú 19 - 21 °C a v januári je to mínus 10 – 12 °C. Priemerné ročné zrážky sa pohybujú v rozmedzí od 550 – 650 mm. Snehové zrážky v oblasti Voján počas zimných mesiacov sú od 85 – 95 dní ročne. Priemerné trvanie slnečného svitu v tejto oblasti je okolo 2 200 hodín ročne.

Geomorfologické pomery

Celé územie je podľa geomorfologického členenia SR súčasťou alpsko-himalájskej sústavy, podsústavy Panónska panva, provincia Východoslovenská panva, provincia Veľká Dunajská kotlina, Oblasť Východoslovenská nížina, celok Laborecká rovina v severnej časti a Kapušianske pláňavy v južnej časti.

Geologická stavba územia

Obec Vojany sa nachádza na Východoslovenskej nížine, ktorá predstavuje rozsiahlu krajinnú

oblasť s rozlohou až 4 000 km². Toto územie je budované prevažne kvartérnymi sedimentmi s typickým fluviaálnym a eolickým reliéfom. V južnej časti Východoslovenskej nížiny vystupuje pohorie Zemplínske vrchy, ktoré geomorfologicky patria k Vnútorým Západným Karpatom. V literatúre sa často používa pojem zemplínsky ostrov. Často sa vyčleňuje

aj ako samostatná jednotka – tzv. zemplinikum (zemplínske pásmo). Budujú ho paleozoické a mezozoické horniny ako andezity, ryolity a tufy. Zemplínske vrchy sú zaujímavé z hľadiska výskytu niektorých surovín. V okolí Zemplínskych vrchov sa nachádza ešte mnoho nerudných surovín ako napríklad: tehliarske suroviny, zemný plyn, bentonit, lignit a iné. Južnú časť Zemplína, kde sa nachádza obec Vojany zaberá Východoslovenská nížina, Zemplínske vrchy a z juhozápadu zasahujú Slanské vrchy. Východoslovenská nížina je vyplnená neogénnymi ílmi, pieskami, vápencami a štrkami. Tieto horniny vystupujú na okraji Slanských a Zemplínskych vrchov. Pozdĺž riek ich pokrývajú riečne sedimenty mimo nich spraše, sprašové hliny a na juhovýchode viate piesky.

Hydrogeologické pomery

Z hľadiska hydrologického patrí toto územie do povodia rieky Laborec, obec Vojany sa nachádza na ľavom brehu tejto rieky. Čo sa týka toku, tak Laborec pramení v Nízkych Beskydách v nadmorskej výške 682 m n.m. a je dlhý 129 km. Priberá prevažne ľavostranné, pomerne rozvinuté prítoky Výravu, Udavu a Cirochu, s ktorými nad Humenným spolu vytvárajú veľa tokov. Ďalej rieka obteká pohorie Vihorlat a prechádza do nížiny, kde zmierňuje svoj sklon. Po dlhšom bezprítokovom úseku sa zlieva s veľkým ľavostranným prítokom Uhom, ktorého väčšia časť povodia sa nachádza v Zakarpatskej Ukrajine (1 613 km², čo je 61%).

Plocha povodia Laborca je 4 522,5 km², pričom na ľavostranné povodie pripadá 4 076,7 km² a na pravostranné 445,8 km². Je to podmienené morfológiou povodia a tým, že prijíma väčší ľavostranný prítok Uh, ktorý svojou plochou podstatne zväčšuje ľavostranné povodie. Ďalej aj tým, že na pravej strane Laborca si vytvoril koryto skoro rovnobežne tečúci tok Ondava.

Laborec v okolí Voján je jednou z najteplejších slovenských riek. Živé organizmy v tomto vodnom prostredí sú prispôsobené na vyššie teploty než v ktorejkoľvek inej rieke u nás. Laborec priteká na územie Košického kraja so silne znečistenou vodou, hlavne dusitanmi a zinkom. Po vtok do VN Zemplínska Šírava sa samočistením vylepší o 2 triedy. Aj v nádrži sa voda kvalitatívne ďalej vylepšuje, ale v letných a jesenných mesiacoch sa vegetačne sfarbuje, často s výskytom vodného kvetu, v dôsledku zvýšených koncentrácií biogénnych prvkov. V úseku Michalovce - Uh sa znečistenie vody zvyšuje, najmä o nepolárne extrahovateľné látky a koliformné baktérie. Uh privádza vodu veľmi silne znečistenú už z územia Ukrajiny. Znečistenie sa prejavuje u organických látok, dusitanov, fenolov, baktérií psychrofilných i koliformných a prítomné sú i ťažké kovy. Pod Uhom, až po vtok do Latorice má Laborec veľmi silne znečistenú vodu.

Flóra

Hranice Voján aj dnes vo výraznej miere tvoria pôvodné prirodzené hranice a ostatnú časť hraníc vytvoril človek. Vzniknutými močiarmi, mŕtvymi ramenami, lúkami, pastvinami a v menšej miere i lesmi, kde mimoriadne bujnenie vegetácie a divá zver môže byť len pýchou tohto kraja. Nemalú pozornosť si zasluhuje odstupňovaná ochrana chránených druhov rastlín. Daná lokalita patrí do oblasti panónskej flóry, ktorá je typická pre južné časti Slovenska. Územie Zemplína môžeme rozdeliť zhruba na dve časti – na južnú, nížinnú časť, ktorá je pokračovaním Potiskej nížiny, a kopcovitú západnú a najmä severovýchodnú časť, kde dominuje pohorie Vihorlat. Zemplín je charakteristický tým, že sa tu stretávajú rozličné botanické oblasti: panónska, východokarpatská a západokarpatská. V južnej časti, ktorá patrí do panónskej botanickej oblasti, sa zachovali lužné lesy. Väčšina pôvodných lužných lesov sa vyrúbala, ostali len okolo brehov riek Laborec, Latorica, Bodrog a Uh. Z drevín sa tu vyskytujú vrby, jelše a topole. Z rastlín sú na tomto území zastúpené nasledovné:

kotvica plávajúca, graciola lekárska, iskerník veľký, margaréta obyčajná, fialka a sirôtko.

Z hľadiska fauny a flóry je veľmi dôležité spomenúť, že južne od obce Vojany sa nachádza CHKO Latorica, ktorá bola zriadená vyhláškou Slovenskej komisie pre životné prostredie č. 278/1990 Zb. zo dňa 25. júna 1990 (s účinnosťou od 1. septembra 1990) v znení Zákona NR SR č. 287/1994 Z. z. a novelizovaná vyhláškou MŽP SR č. 122/2004 zo dňa 20. januára 2004.

Po CHKO Záhorie je to druhé veľkoplošné chránené územie nížinného typu krajiny. Chránená krajinná oblasť má výmeru 23 198, 4602 ha.[10] Územie je budované prevažne kvartérnymi sedimentmi s typickým fluvialným a eolickým reliéfom. Zahŕňa hlavný tok Latorice a dolnú časť toku Laborca a Ondavy so sústavou slepých ramien a s príslušnými lužnými lesmi a aluviálnymi lúkami. Najvýznamnejším fenoménom Chránenej krajinskej oblasti Latorica sú už dnes zriedkavé a mimoriadne vzácne vodné a močiarné biocenózy.

Druhové zloženie rastlinných spoločenstiev je veľmi rôznorodé. Zo vzácných vodných druhov tu môžeme nájsť *lekno biele*, *leknico žltú*, *rezavku aloovitú*, *kotvicu plávajúcu*. Pravidelne zaplavované lúky, slúžiace ako pastviny, sú charakteristické rozptýlenými skupinami krovín a krovitých spoločenstiev, ako aj solitérmi, prevažne vrbami. Poloha územia v migračnej ceste vodného vtáctva predurčuje vysoký počet tu sa vyskytujúcich živočíchov zo vzdialenejších geografických oblastí. Z pozoruhodných zástupcov fauny sa v oblasti vyskytuje *koník stepný*, *modlivka zelená*, *korytnačka močiarna*, *volavka purpurová*, *beluša malá*, *kormorán veľký*, *orliak morský*, *kúdelníčka lužná*.

Fauna

Fauna Zemplína je veľmi pestrá. Živočíchy patria tak medzi zástupcov spoločenstiev listnatého a ihličnatého lesa, ako i polí, lúk, vodných tokov, vodných plôch a ich brehov. Z ríše zvierat si najväčšiu pozornosť zasluhujú rôzne druhy jašteríc, z jednotlivých druhov vtákov volavka popolavá, myšiak lesný, prepelica poľná, jarabica poľná, bažant poľný. Z vysokej zveri srnky, jelene, ďalej je to diviak, jazvec, tchor, krt, jež a takisto netopiere. Z vodných živočíchov je toto územie bohaté na ryby, ako sú: úhor európsky, zubáč veľkousty, štika obyčajná, mrena, kapor obyčajný a sumec.

Využitie krajiny

V katastrálnom území obce Vojany sa nenachádzajú žiadne lesné porasty. V severnej časti katastrálneho územia sa nachádzajú odvodňovacie kanály – Dolný kanál a Údoč. Severný okraj katastrálneho územia lemuje rieka Laborec. Súčasná krajinná štruktúra územia je charakterizovaná veľkým podielom vodných plôch, vysokým stupňom zrnienia a nízkym stupňom ekologickej stability.

Bilancia predpokladaného použitia PP a LP na nepoľnohospodárske využitie

Obec Vojany	V zastavanom území (ha)	Mimo hranice súčasne zastav. územia (ha)	Spolu (ha)
Pôdny fond celkom	4,2900	44,1075	48,3975
z toho: poľnohospodárska pôda	3,7900	11,8500	15,6400
z toho:			
orná pôda	0,2200	0,0000	0,2200
záhrady	3,4800	0,0000	3,4800
TTP	0,0900	11,8500	11,9400
z toho: nepoľnohospodárska pôda	0,5000	32,2575	32,7575
chránené pôdy	0,0000	0,0000	0,0000
lesné pozemky	0,0000	0,0000	0,0000

1.1.2 Obyvateľstvo a osídlenie

Obyvateľstvo

Obec Vojany z hľadiska počtu obyvateľov patrí do skupiny obcí v Košickom samosprávnom kraji s počtom obyvateľov do 2000. V súčasnosti v obci Vojany žije 888 obyvateľov.

Rozbor demografických charakteristík je spracovaný na základe údajov Štatistického úradu SR.

Demografický vývoj počtu obyvateľov:

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Počet obyv.	873	863	874	878	892	888

Z uvedeného vývoja počtu obyvateľov možno konštatovať, že počet obyvateľov neustále stúpa.

Národnostná štruktúra k r. 2011:

Národnosť	spolu	%
Slovenská:	189	21,9
Maďarská:	524	60,7
Rómska:	124	14,4
Ukrajinská:	1	0,1
Česká:	2	0,2
Ostatné nezistené:	23	2,7
Spolu:	863	100

Vývoj vekovej štruktúry obyvateľstva v období rokov 2001 - 2011:

Rok	Počet obyvateľov			
	Spolu	Vekové skupiny		
		predproduktívny	produktívny	poproduktívny
2001	797	183	471	143
%	100	23,0	59,1	17,9
2011	863	189	596	78
%	100	21,9	69,06	9,03

Rozbor vývoja vekovej štruktúry obyvateľstva za predchádzajúce desaťročie dokumentuje nárast podielu detskej zložky populácie, značný pokles poproduktívnej populácie a nárast podielu

obyvateľov v produktívnom veku.

Dosiahnuté hodnoty indexu vitality charakterizujú populáciu obce ako stabilizovanú.

Náboženské vyznanie obyvateľov obce k r. 2011

Náboženské vyznanie	Počet obyvateľov
Reformovaná cirkev	495
Rímskokatolícka	226
Gréckokatolícka	43
Jehovova	12
Evanjelická	2
Pravoslávna	3
Bez vyznania, nezistené	82
Spolu	863

Osídlenie

Urbanistická štruktúra

Podľa tvaru obce, možno dedinu charakterizovať ako „hromadná cestná dedina“. Prevažná časť zástavby pochádza z 1. polovice 20. storočia. Sú to murované troj- a viacpriestorové domy s maštaľou. Na dvorovej strane sú často stĺpové pavlače.. V novšej zástavbe prevláda 1 – 2 podlažná zástavba rodinnými domami. Stavby sú situované okolo ciest a spravidla majú predzáhradku. V zadnej časti dvorov sa nachádzajú prístavky a stavby, ktoré súvisia s drobnochovateľstvom a s poľnohospodárskou činnosťou majiteľa. Väčšina domov je v dobrom stavebno-technickom stave. Domy majú prevažne manzardové a sedlové strechy. Zástavba poväčšine pozostáva z domov, ktoré boli postavené po roku 1945. miestami je stará zástavba prestavaná alebo nahradená novou.

Významnou dominantou je kostol.

Objekty občianskej vybavenosti sú sústredené prevažne v centre obce. Je tu situovaný obecný

úrad s kultúrnym domom, kostol, potraviny s hostincom, dom smútku, zdravotné stredisko. objekt materskej a základnej školy sú situované mimo centrálnej časti obce.

Bytový fond a bytová výstavba

V obci sa nachádza celkovo 198 domov, z ktorých je 188 trvale obývaných a 10 domov je neobývaných. Obec získava čoraz viac modernejší vzhľad najmä tým, že majitelia domov si svoje príbytky zveľaďujú a modernizujú.

1.1.3 Občianska vybavenosť (štruktúra, rozmiestnenie a dostupnosť)

Obchody a služby

Maloobchod

V obci sa nachádzajú maloobchodné zariadenia: Potraviny a pohostinstvo – Zoltán Kark, Potraviny - Júlia Tóbiášová , Potraviny - Michal Balog, Potraviny - Elemér Bodor – REBEKA, Stavebniny - Kovács Gabriel, KOVSTEEL – Kovács Imrich.

Veľkoobchodné zariadenia sa v obci nenachádzajú.

Stravovanie a ubytovanie

Súčasťou maloobchodných predajní je pohostinstvo s kapacitou cca 25 osôb.

Ubytovacie služby v obci nie sú zastúpené.

Služby nevýrobné

Pri železničnom moste v strede obce sa nachádza mlyn. V severnej časti je súkromná prevádzka „Diesel čerpadlá, trysky“. V južnej časti zastavaného územia obce je výkupňa druhotných surovín, železa.

Služby výrobné a opravárenské

- Juhozápadnú časť katastrálneho územia obce zaberá areál SE, a.s. Bratislava OZ EVO Vojany. Celková plocha areálu EVO Vojany na katastrálnom území obce Vojany je 1 237 221 m²
- SWS, spol. s r.o. Vojany sa rozprestiera v severnej časti zastavaného územia obce, v areáli Slovnaft na ploche 1 766 m²

Školstvo a výchova

Materská škola je v objekte postavenom v 70-tych rokoch 20. storočia. Objekt je vo vyhovujúcom stavebno-technickom stave, je plynofikovaný, napojený na verejný vodovod a žumpu. Podlažná plocha objektu je 150 m², plocha pozemku je 3 200 m². Materská škola má

dve triedy, vlastnú jedáleň s kuchyňou. V materskej škole vyučujú štyria pedagógovia a obec zamestnáva jedného nepedagóga. V súčasnosti navštevuje materskú školu 35 detí.

Cirkevná základná škola reformovanej kresťanskej cirkvi s vyučovacím jazykom maďarským sa nachádza pri materskej škole. Je to škola s 9 triedami pre 1. až 9. ročník. Podlažná plocha objektu je 120 m², objekt je dvojpodlažný. plocha celého areálu školy je 6 000 m². V súčasnosti školu navštevuje 163 žiakov. Škola nemá vlastnú jedáleň. Jedáleň je využívaná v objekte materskej školy. V škole nie je telocvičňa. Škola je napojená na verejný vodovod, plynovod a vlastnú čističku odpadových vôd. Do tejto školy dochádzajú deti zo susedných obcí Čičarovce, Veľké Kapušany, Malé Raškovce, Veľké Raškovce, Drahňov, Ižkovce, Beša a Krišovská Liesková. V škole vyučujú pätnásť pedagógovia a škola zamestnáva piatich nepedagógov.

Zdravníctvo a sociálna starostlivosť

V obci sú vytvorené priestory praktického lekára na prízemí v budove obecného úradu. počet zamestnancov je 1 lekár a 1 zdravotná sestra. V obci je lekáreň.

Kultúra a osвета

Kultúrny dom

Kultúrny dom sa nachádza v strede obce, pri objekte modlitebne reformovanej cirkvi. Objekt je vo vlastníctve obce. Kapacita je cca 200 stoličiek s kuchyňou. Podlažná plocha kultúrneho domu je 475 m². Plocha pozemku je 600 m².

Knižnica

Priestory knižnice sú vytvorené v dome číslo 79. Počet knižných jednotiek je 5 335 ks.

Základná organizácia CSEMADOK-u usporadúva spoločne s obecným úradom rôzne spoločenské a kultúrne aktivity ako aj športové podujatia.

Tieto podujatia rôzneho charakteru sú znázornené v nasledovnej tabuľke:

Druhy podujatí	Časové obdobie	Usporiadateľ
Fašiangy	Január	Obecný úrad
Súťaž v stolnom tenise (dospelí a dorastenci)	Január - február	Obecný úrad
Stolnotenisový turnaj (dospelí)	Január - február	Csemadok
Kultúrne predstavenie pozvanými vystupujúcimi hercami	Marec	Obecný úrad

Výstava ručných prác	Marec	Csemadok
Pripomenutie udalostí z roku 1848	Marec	Csemadok
Májové oslavy - Majáles	Máj	Obecný úrad
Oslavy dňa detí	Jún	Obecný úrad
Vojanský festival maďarskej národnostnej kultúry	August	Obecný úrad
Obecná súťaž v rybolove	August	Obecný úrad
Okresná súťaž v rybolove	September	Rybársky spolok
Rozlúčka s letom	September	Csemadok
Deň dôchodcov	Október	Obecný úrad
Spomienkové dni na rok 1956	Október	Csemadok
Mikulášske oslavy	December	Csemadok
Súťaž v kartárskych hrách	December	Obecný úrad
Rozlúčka so starým rokom a privítanie Nového roka	December	Obecný úrad

Sociálne zariadenia

Kluby

Klubové priestory sa nachádzajú v objekte kultúrneho domu. V obci je zriadený klub žien reformovanej cirkvi.

Verejná správa

Obecný úrad sa nachádza v strede obce v účelovom objekte. Podlažná plocha kancelárií a zasadačky obecného úradu je 280 m². V samostatnom objekte sa nachádza sobášna miestnosť s kapacitou 25 stoličiek.

Spoločný stavebný úrad sa nachádza v budove obecného úradu. Spoločný stavebný úrad vykonáva svoju činnosť pre obce Ižkovce, Beša, Veľké Raškovce, Malé Raškovce a Oborín.

Matričný úrad je umiestnený tiež v budove obecného úradu a vykonáva činnosti pre obce Ižkovce, Beša, Veľké Raškovce, Oborín, Drahňov, Krišovská Liesková.

Požiarna zbrojnica sa v obci nenachádza.

Pošta je v spoločnom objekte so sobášnou miestnosťou a priestormi na podnikanie.

Cintoríny a cirkevné objekty

Kostol

Reformovaný kostol sa nachádza v strede obce. Je v správe farského úradu Vojany. Stavebno-technický stav je vyhovujúci. Kostol nie je evidovaný v Ústrednom zozname pamiatkového fondu Slovenska.

Farský úrad

Reformovaný farský úrad sa nachádza v objekte, ktorý je dobrom stavebno-technickom stave.

Dom smútku

Dom smútku sa nachádza na miestnom cintoríne s kapacitou cca 60 miest na sedenie. Zastavaná plocha je 150 m².

Cintorín

Cintorín je situovaný v strede obce. Súčasná poloha 7 200 m². Kapacita cintorína postačuje aj k výhľadovému obdobiu.

Kultúrne, historické a prírodné hodnoty

Národné kultúrne pamiatky

V obci nie sú evidované národné kultúrne pamiatky.

Kultúrne pamätihodnosti

Reformovaný kostol bol postavený z kameňa (1840 – 1846), vtedy ešte bez veže. Namiesto drevených šindľov bol pokrytý škridlicami. Kostol bol vysvätený 27. novembra 1846 a vysvätil ho Vályi Pál, duchovný zo Slovenského Nového Mesta. Veža bola zhotovená až o 20 rokov neskôr v roku 1866, o čom dodnes svedčí vo veži uložený spis. Žiaľ počas výstavby kostola nemysleli na to, že dedina bola často opakovane zaplavovaná. V prvom rade je vystavaný na najnižšie položenom bode v dedine spoločne s farou, čo znamená nebezpečenstvo záplav. To sa už aj v roku 1880 prihodilo, keď v kostole a fare stála počas záplav voda vo výške 1,5 metra.

Socha kráľa Bela II. (Slepého Bela) sa nachádza pred reformovaným kostolom.

Kúria - podľa rozprávania starších obyvateľov obce tu žil bohatý kulak.

Archeologické náleziská

1. Poloha 300 m východne od elektrárne na miernom kopci vpravo od cesty – včasný stredovek
2. Poloha na dvore poľ. družstva – včasný stredovek
3. Poloha hliník pri poľ. družstve – doba halštatská, stredovek
4. Poloha silážna jama II – doba halštatská
5. Poloha Tölgyfanák – neolit, stredovek
6. Poloha aradira jário – stredovek

7. Poloha kopec u Tóthov – atypický pravek, stredovek

Telovýchova a šport

Telovýchovné zariadenia v riešenom území sú zastúpené športovým areálom – novým futbalovým ihriskom s plochou 12 000 m², tribúnou a šatňou, ktoré boli rekonštruované v roku 2015 a tenisovým kurtom, ktorý bol dokončený v roku 2005. Tenisový kurt sa v zimnom období využíva ako klzisko.

Areál futbalového ihriska sa nachádza vo východnej časti obce. Obec nevlastní žiadnu telocvičňu, ale plánuje sa jej vybudovanie.

Obecný futbalový klub

Futbalový klub obce Vojany má svoju dlhú tradíciu, a práve z uvedeného dôvodu obecný úrad dlhodobo podporuje jeho činnosť. Futbalový klub v rokoch 1980 a 1990 prežíval svoje zlaté časy, keď patrili medzi uznávané, najlepšie futbalové družstvo. Prirodzene, futbalisti obce, tak ako mužstvo dospelých a aj družstvo dorastencov sú zaradení do II. B skupiny.

Obecný stolnotenisový klub

Stolný tenis bol odjakživa obľúbeným športom obyvateľov obce. Už po skončení II. svetovej vojny bol rozšíreným športom medzi mládežou, ktorá počas dlhých zimných večerov hrávala stolný tenis. Obecný úrad ročne organizuje stolnotenisové turnaje pre mládež a dospelých. Láska k tomuto športovému odvetviu dospela za podpory obecného úradu a Veľko-kapušíanskeho stolnotenisového združenia a jeho pomoci k tomu, že stolnotenisové družstvo bolo zaradené do Zemplínskej regionálnej 5. ligy, v ktorej v prvých dvoch obdobiach boli hráči úspešnými víťazmi.

1.1.4 Dopravná a technická infraštruktúra

Cestná doprava

Juhozápadným okrajom zastavaného územia obce prechádza cesta II/552 Košice – Oborín – Vojany – Veľké Kapušany. Na túto cestu je napojená cesta III/552 26 smer Beša, cesta III/552 28 smer železničná stanica Vojany a III/552 47 Vojany – železničná stanica Čičarovce.

Cesta II/552 je vybudovaná mimo zastavané územie v kategórii C 9,5/70 a cesta III. triedy v kategórii C 7,5/70. V zastavanom území cesta III. triedy je v kategórii MOK 7,5/40 vo funkčnej triede B2.

Železničná doprava

Severným až severovýchodným okrajom územia prechádza jednokoľajová železničná trať normálneho rozchodu: Michalovce – Laškovce - Veľké Kapušany a jednokoľajová železničná trať širokého rozchodu: Haniska pri Košiciach – Trebišov – Veľké Kapušany, ktoré križujú štátnu cestu III/050 229 Budkovce – Drahňov, III/555 3 Stretava – Drahňov, III/552 28 smer železničná stanica Vojany a cestu III/552 47 Vojany – železničná stanica Čičarovce. Obe trate sú elektrifikované. technický stav železničnej trate je vyhovujúci. Južným okrajom katastrálneho územia obce Vojany prechádza širokorozchodná železničná trať do areálu Elektrárne SE Vojany – EVO I. , EVO II, člen skupiny ENEL a do areálu SWS spol. s r.o. Vojany. Trať nie je elektrifikovaná. V katastrálnom území Vojany je umiestnená železničná stanica.

Obslužné a prístupové komunikácie

Všetky cesty v zastavanom území obce , ktoré preberajú funkciu obslužných komunikácií, majú vyhovujúce šírkové pomery. Na jestvujúcich obecných komunikáciách je nutné previesť povrchovú úpravu vozoviek rozprestretím nového živičného krytu, keď bude možné upraviť oblúky. Smerové pomery týchto komunikácií sú vyhovujúce, ako aj premostenia.

Komunikácie pešie

Pozdĺž cesty III/552 47 Vojany – železničná stanica Čičarovce existuje pešia komunikácia, jednostranný chodník šírky 1,0 m. Pozdĺž ostatných komunikácií v miestach, kde to dovoľia šírkové pomery, sú tiež jednostranné chodníky so živičným krytom.

Zásobovanie pitnou vodou

Obec má vybudovanú vodovodnú sieť od roku 1986. Vodovod je napojený na skupinový vodovod Boľany, ktorého zdrojom pitnej vody sú vodné zdroje Boľany. Vodovod Vojany je majetkom obce. Východoslovenské vodárne, a.s. OZ Trebišov zabezpečuje prevádzku vodovodu.

Kanalizácia – odvádzanie a čistenie odpadových vôd

V obci nie je vybudovaná celo-obecná kanalizácia. Odpadové vody sú likvidované domovými čistiarňami odpadových vôd. K prvým domom ich začali inštalovať už v roku 2004. Celkovo bolo potrebné v obci nainštalovať 192 domových čističiek.

Zásobovanie plynom

Obec je zásobovaná zemným plynom z VTL plynovodu Čierne Pole. Dodávka zemného plynu je zabezpečená z jestvujúcej regulačnej stanice v obci Čierne Pole. Regulačná stanica poskytuje

dostatočnú rezervu množstva a tlaku plynu, pre perspektívne napojenie nových odberateľov.

Zásobovanie elektrickou energiou

V obci sú vybudované 4 trafostanice (TR 1 Mlyn 400 kVA, TR 2 Bytovky 400 kVA, TR 3 Pri moste 250 kVA a TR 4 Pri Laborci 250 kVA). Tri trafostanice sú typu C22 – 2b (TR1, TR2 a TR4) a jedna je staršia stožiarová trafostanica (TR3). Vo výhľadovom pláne obnovy VSE a.s. má tieto trafostanice zaradené na výmenu. Navýšenie trafostaníc nie je možné za súčasného stavu. Trafostanice sú napájané kmeňovým vedením VN 392 cez samostatné VN prípojky. Toto vedenie vyúsťuje z ES Kráľovský Chlmec. VN prípojky sú vo vyhovujúcom stave.

NN rozvody sú po rekonštrukciách.

Telekomunikačné zariadenia

Miestna telefónna sieť je riešená kombinovane, t.j. úložnými i vzdušnými káblami na drevených stĺpoch po okraji miestnych komunikáciách. Pokrývajú celé územie obce a umožňujú napojenie účastníckych staníc domovými prípojkami. Prípojky sú zrealizované zavesenými káblami z uličných stĺpov, jednotlivo alebo združovaním, pomocou PCM. Telefónni účastníci obce sú prípojným káblom zapojení na digitálny uzol prístupovej siete priamo v obci Vojany, ktorá svojou kapacitou a technologickými možnosťami zabezpečí výhľadové požiadavky na jednotlivé služby i pre účastníkov obce.

Rádiotelefónne zariadenia

Príjem rozhlasového a TV signálu v súčasnosti sa zabezpečuje prostredníctvom individuálnych antén.

Miestny rozhlas

V obci je bezdrôtový digitálny rozhlas, ktorý bol realizovaný v roku 2014.

Internet

Obec Vojany prevádzkuje vlastnú internetovú stránku. Obecný úrad má internetové napojenie. Pripojenie na internet je možné prostredníctvom elektronických operátorov poskytujúcich svoje služby na území obce.

1.1.5 Ekonomika

Zamestnanosť a pracovné príležitosti

Pracovné príležitosti priamo v obci sú hlavne v oblasti poľnohospodárskej výroby, malovýroby

(drevovýroba) a v oblasti služieb. Väčšina obyvateľstva pracuje v závode ENEL SE Vojany, resp. odchádzajú za prácou do Veľkých Kapušian, Michaloviec a Trebišova.

Zamestnanosť v obci Vojany je nasledovná:

Obec	Počet obyvateľov v ekonomicky aktívnom veku	Počet pracovných miest v mieste bydliska	Podiel obyvateľov zamestnaných v mieste bydliska v %	Počet odchádzajúcich za prácou
Vojany	418	51	12,20	nezistené

Poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo

Z hľadiska pôdno – klimatických a pôdno – ekologických podmienok pre poľnohospodárstvo patrí skúmané územie do nížinnej oblasti. Poľnohospodárska výroba je z titulu prebiehajúcich spoločenských zmien a redukcie finančných prostriedkov vo veľkej miere obmedzená. Pôdu v súčasnosti obhospodarujú poľnohospodárske podnikateľské subjekty a súkromne hospodáriaci roľníci.

V južnej časti zastavaného územia obce sa nachádza hospodársky dvor spoločnosti ŠOMO s.r.o. so sídlom Malčice.

Priemyselná výroba

Juhozápadnú časť katastrálneho územia obce zaberá areál Elektrárne SE Vojany – EVO I, EVO II, člen skupiny ENEL. Celková plocha areálu na katastrálnom území obce Vojany je 1 237 221 m².

SWS, spol. s r.o. Vojany sa rozprestiera v severnej časti zastavaného územia obce, v areáli Slovnaft na ploche 1 766 m².

Iné výrobné zariadenia sa v skúmanom území nenachádzajú. Dôvodom je poloha v blízkosti okresného mesta a charakteristické danosti územia, vhodné na poľnohospodárske a rekreačné využitie.

Cestovný ruch

Do okresu Michalovce v rámci dolno-zemplínskeho regiónu patria aj Vojany, ktoré nie sú zatiaľ pre cestovný ruch zaujímavé, čo spôsobuje nielen nie veľmi dobrá lokalizácia obce na rovine, ale aj nedostatočná primárna ponuka cestovného ruchu, ktorá by turistov prilákala.

Pre rozvoj cestovného ruchu sú v obci dobré podmienky. Hodnota krajiny a územné danosti poskytujú možnosti pokojného oddychu v krásnom prírodnom prostredí. Obec má rozmanitú

miestnu kultúru obyvateľstva.

V obci Vojany sa nenachádza žiadne ubytovacie zariadenie a okrem dvoch krčiem ani pohostinská prevádzkareň, ktorá by slúžila domácemu obyvateľstvu či návštevníkom obce.

Cieľom obce je vytvoriť vhodnú infraštruktúru pre rozvoj vidieckeho turizmu vybudovaním ubytovacích a reštauračných kapacít.

1.1.6 Životné prostredie

Skúmané územie leží v ohrozenej oblasti životného prostredia SR. Rozhodujúcimi znečisťovateľmi všetkých zložiek životného prostredia je najmä EVO Vojany.

Jednotlivé zložky prostredia

Voda a vodné hospodárstvo

Severný kraj katastrálneho územia lemuje rieka Laborec, ktorej kapacita vrátane medzihrádzového priestoru prevedie prietok Q_{100} ročnej veľkej vody. V rámci stavby „Odvodnenie pozemkov VSN 3-1-2“ v roku 1967 boli vybudované odvodňovacie kanály MI o dĺžke 1,125 km a H1 o dĺžke 2,310 km v správe Hydromeliorácie, š.p. Bratislava.

Ovzdušie

Veľké zdroje znečisťovania ovzdušia

V blízkosti skúmaného územia sa nachádzajú dva veľké zdroje znečisťovania ovzdušia. Prevádzkovateľom týchto zdrojov sú ENEL SE Vojany.

Na celkovú kvalitu ovzdušia má vplyv smer emisií z komínov, ktorý závisí od meteorologických podmienok, hlavne od smeru prevládajúcich vetrov.

Negatívne účinky majú najväčší dopad na vegetáciu a poľnohospodársky využívanú pôdu.

Stredné zdroje znečisťovania ovzdušia

K potenciálnym prevádzkovateľom so stredným zdrojom znečistenia možno zaradiť poľnohospodársky dvor spoločnosti ŠOMO s.r.o. a SWS Vojany.

Malé zdroje znečisťovania ovzdušia

Potencionálnymi prevádzkovateľmi malých zdrojov znečistenia ovzdušia sú osoby právnické aj fyzické s oprávnením na podnikanie. Títo zodpovedajú za vypúšťanie znečisťujúcich látok do ovzdušia.

Odpadové hospodárstvo

Zber zmesového komunálneho odpadu sa realizuje do 110 l zberných nádob. Pravidelný zber

a odvoz komunálneho odpadu v obci je zabezpečený zmluvne. V obci je zavedený separovaný zber odpadov podľa ročného harmonogramu. Odpad zo zelene je spracovaný v obecnej kompostárni.

Hlavné faktory negatívne ovplyvňujúce životné prostredie

Hlavnými faktormi negatívne ovplyvňujúcimi životné prostredie sú najmä:

- znečisťovanie všetkých zložiek životného prostredia z prevádzky ENEL SE Vojany,
- poloha obce v Košickom kraji, ktorý je sám o sebe zaťažovaný priemyslom
- hluk z cesty triedy II. a III.
- nezodpovednosť obyvateľov obce (vytváranie divokých skládok odpadov)

Chránené územia

V riešenom území sa nenachádza chránené územie.

Ekologická stabilita územia

Na zabezpečenie a zvýšenie ekologickej stability územia je potrebné:

- plošne a druhovo revitalizovať a rozšíriť verejnú zeleň
- obmedziť výrub rozptýlenej drevenej zelene,
- citlivo vymeniť nevhodné radové topoľové porasty za pôvodné dreviny,
- zákaz vypaľovať lúčne a pasienkové porasty,
- vhodnými opatreniami zamedziť znečisteniu územia organickými a anorganickými odpadmi.

1.2. Ex-post hodnotenie existujúceho PHSR obce Vojany 2007 – 2013

Pri tvorbe PHSR obce Vojany 2007 – 2013 sme do aktivít vo väčšine prípadov zahrnuli aktivity, ktoré vyplynuli či už z volebného programu vedenia obce. Tieto aktivity sme sa snažili financovať vo väčšine prípadov pomocou dopytovo orientovaných projektov z kohéznej pomoci. PHSR obce Vojany 2007 – 2013 vytýčil štyri strategické ciele.

Prvým strategickým cieľom bol rozvoj miestnej infraštruktúry obce. Plnenie tohto strategického cieľa možno vyhodnotiť ako čiastočne splnené, realizácia plánovaných aktivít bola podmienená získaním finančných prostriedkov z fondov EÚ a štátnych dotácií.

Druhým strategickým cieľom bol rozvoj cestovného ruchu. Plnenie tohto strategického cieľa možno vyhodnotiť ako nespĺnenú z dôvodu nezískania finančných prostriedkov na realizáciu plánovaných aktivít.

Tretím strategickým cieľom bolo zlepšenie propagácie obce. Plánované aktivity sa podarilo realizovať z finančných zdrojov v rámci implementácie projektov.

Štvrtý strategický cieľ – sociálny rozvoj v obci vytvorením nových pracovných miest sa nepodarilo splniť, jeho plnenie bude jedným zo strategických cieľov obce Vojany pre ďalšie obdobie.

STRATEGICKÝ CIEĽ Č. 1:

ROZVOJ MIESTNEJ INFRAŠTRUKTÚRY OBCE

Opatrenie 1.1: Rozvoj environmentálnej infraštruktúry obce

Aktivita 1.1.1 Vojany – kanalizačné prípojky a DČOV - splnená

Bola realizovaná v roku 2008 v objeme 42 mil. Sk a financovaná z európskych fondov.

Aktivita 1.1.2 Zavedenie separovaného zberu komunálneho odpadu - splnená

Bola realizovaná v roku 2011 v objeme 62 315 Eur a financovaná z Environmentálneho fondu MŽP SR.

Opatrenie 1.2: Zlepšenie stavu občianskej vybavenosti obce

Aktivita 1.2.1 Polyfunkčná budova – stavebné úpravy - splnená

Bola realizovaná v roku 2007 v objeme 110 tis. Eur a financovaná z európskych fondov .

Aktivita 1.2.2 Nadstavba a stavebné úpravy MŠ Vojany – čiastočne splnená

Bola realizovaná strecha v roku 2012 v objeme 99 924 Eur, ktorá bola financovaná z vlastných zdrojov .

Aktivita 1.2.3 Prístavba telocvične k ZŠ - nespĺnená

Zostáva realizovať v ďalšom období.

Aktivita 1.2.4 Inkubátorový dom - nespĺnená

Nerealizovaná. Realizácia tejto aktivity podľa obyvateľov obce a vedenia obce nie je potrebná.

Aktivita 1.2.5 Areál obecných služieb - splnená

Bola realizovaná v roku 2012 v objeme 35 550.Eur, ktorá bola financovaná z daru spoločnosti ENEL – EVO Vojany.

Opatrenie 1.3: Zlepšenie stavu dopravnej infraštruktúry obce

Aktivita 1.3.1 Rekonštrukcia MK v obci Vojany - nesplnená

Zostáva realizovať v ďalšom období.

Aktivita 1.3.1 Výmena a doplnenie dopravných značení v obci Vojany - nesplnená

Zostáva realizovať v ďalšom období.

Opatrenie 1.4: Vytvoriť predpoklady na športové aktivity obyvateľov obce

Aktivita 1.4.1 Rekonštrukcia futbalového ihriska - splnená

Bola realizovaná v roku 2014 v objeme 141 346 Eur, ktorá bola financovaná z vlastných zdrojov.

Aktivita 1.4.2 Zriadenie hokejového ihriska – čiastočne splnená

Bola realizovaná čiastočne v roku 2009 v objeme 6 tis. Eur, ktorá bola financovaná z vlastných zdrojov.

**STRATEGICKÝ CIEĽ Č. 2:
ROZVOJ CESTOVNÉHO RUCHU**

Opatrenie 2.1:

Vytvorenie predpokladov pre rozvoj cestovného ruchu na území obce Vojany

Aktivita 2.1.1 Spoločensko – oddychová zóna v obci Vojany - nesplnená

Zostáva realizovať v ďalšom období.

Aktivita 2.1.2 Agroturistické centrum - nesplnená

Zostáva realizovať v ďalšom období.

Aktivita 2.1.3 Obecný turistický dom - nesplnená

Zostáva realizovať v ďalšom období.

**STRATEGICKÝ CIEĽ Č. 3:
ZLEPŠENIE PROPAGÁCIE OBCE**

Opatrenie 3.1: Vytvoriť predpoklady na propagáciu obce

Aktivita 3.1.1 Vytvorenie webovej stránky obce - splnená

Bola realizovaná v roku 2008 v objeme 1 100 Eur, ktorá bola financovaná z vlastných zdrojov .

Aktivita 3.1.2 Osadiť informačnú tabuľu v obci - splnená

Bola realizovaná v roku 2010 v objeme 2 500 Eur, ktorá bola financovaná z vlastných zdrojov.

STRATEGICKÝ CIEĽ Č. 4:

SOCIÁLNY ROZVOJ

Aktivita 4.1.1 Vytvoriť nové pracovné miesta v obci - splnená

Obec úzko spolupracovala s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny za účelom vytvorenia pracovných príležitostí pre dlhodobo nezamestnaných obyvateľov obce.

1.3. SWOT ANALÝZA

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none">➤ vhodné klimatické podmienky➤ blízkosť hraničných prechodov➤ rieka Laborec pretekajúca cez obec➤ väčší počet perspektívnych mladých obyvateľov obce ako starších➤ výuka anglického jazyka už v predškolskom veku➤ veľký záujem obce o rozvoj v rôznych oblastiach➤ spolupráca obce s krajinami Maďarsko, Rumunsko a Ukrajina (Európske zoskupenie územnej spolupráce UNG-TISZA-TÚR EUROREGION)➤ športový areál v obci➤ obecný futbalový a stolnotenisový klub	<ul style="list-style-type: none">➤ nevhodná poloha obce na rovine➤ nedostatočná primárna ponuka cestovného ruchu➤ absencia turistických chodníkov a cyklotrás➤ absencia ubytovacieho zariadenia➤ žiadna ponuka produktov cestovného ruchu➤ obec „žije“ len z daní➤ vplyv elektrárne vo Vojanoch na životné prostredie➤ odpadky v niektorých lokalitách obce

<ul style="list-style-type: none"> ➤ organizovanie akcií rôzneho charakteru (výstavy, súťaže, oslavy) ➤ likvidácia „čiernych“ skládok ➤ vybudované ČOV v každej domácnosti ➤ dobré podmienky pre poľnohospodárstvo 	
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ možnosť voľného pohybu turistov v rámci Európskej únie ➤ vytvorenie zaujímavých produktov CR ➤ možnosť výstavby ubytovacích zariadení a rôznych areálov ➤ možnosť orientovať sa na vodné športy a rybolov ➤ vysoká miera nezamestnanosti ➤ uplatnenie mladých ľudí v oblasti CR ➤ lepší prístup na medzinárodné trhy cestovného ruchu prostredníctvom spoločného cezhraničného marketingu ➤ možnosť čerpania finančných prostriedkov z fondov EÚ 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ množstvo zaujímavejších regiónov a atraktivít na Slovensku ➤ lákavejšie miesta v rámci okresu či celého zemplínskeho regiónu ➤ rýchla strata konkurencieschopnosti ➤ odchod mladých ľudí do väčších miest s väčšími pracovnými príležitosťami resp. do zahraničia ➤ nespokojnosť obyvateľov obce s prítomnosťou turistov ➤ neúspech pri podávaní projektov ➤ nedôvera návštevníkov v bezpečnosť a kvalitu ponúkaných služieb v regióne

1.4 IDENTIFIKÁCIA A ANALÝZA PRIORITNÝCH PROBLÉMOV ROZVOJA OBCE

Prioritné problémy rozvoja obce sa určia na základe SWOT analýzy. Účelom tejto analýzy je výber oblastí, do ktorých by mala smerovať podpora s maximálnym využitím faktorov rozvoja. Hlavné faktory rozvoja určia silné stránky a príležitosti SWOT analýzy.

Hlavné faktory rozvoja:

- Rozvoj miestnej infraštruktúry obce
- Rozvoj cestovného ruchu v obci

Časť 2: Strategická časť

2.1 Vízia obce

Víziu rozvoja obce Vojany možno definovať týmito globálnymi cieľmi:

Rozvoj miestnej infraštruktúry

Tento strategický cieľ je postavený na vízii, že obec zlepší kvalitu života obyvateľov predovšetkým budovaním dostupnej a kvalitnej občianskej a verejnej infraštruktúry a vybavenosti obce, čím sa zvyšuje konkurenciaschopnosť územia a kvalita života pre obyvateľov obce. Okrem toho prispeje k stimulácii vnútorných zdrojov na rozvoj podnikateľských aktivít (malé podniky).

Obec na základe vytvorenia týchto podmienok očakáva aj spätnú väzbu a väčšiu iniciatívu obyvateľov na ďalší dynamický rozvoj obce.

Rozvoj turistického ruchu

Špecifickou oblasťou, ktorá môže výrazne ovplyvniť rozvoj obce v oblasti zlepšenia infraštruktúry, ako aj vo zvýšení zamestnanosti obyvateľov obce je sektor cestovného ruchu.

Rozvoj turistického ruchu v obci predstavujeme zvýšením atraktivity obce pre návštevníkov vidieka zriadením obecného múzea, vytvorením dielni starých remeselných výrobcov a umelcov s výstavou remeselných dielov, vybudovaním cyklotrás, vytváraním možností trávenia voľného času v prírode v spojení s atraktívnym odpočinkom. Našou úlohou bude vytvárať podmienky pre vidiecky turizmus vybudovaním nízkokapacitných ubytovacích zariadení formou prestavby alebo prístavby častí rodinných domov a ďalších nevyužitých objektov, zvýšenou informovanosťou verejnosti (formou informačných letákov a brožúr) o atraktivitách obce, možnosti ubytovania, stravovania a ostatných služieb

2.2 Výber a popis strategických cieľov

Ciele a priority obce majú byť zosúladené s cieľmi a prioritami nadradených programových dokumentov, najmä s programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja samosprávneho kraja Košice. Ten je v súlade s cieľmi stanovenými v Národnom rozvojovom pláne SR.

Na základe získaných informácií, analýzy súčasnej situácie a stanovených predpokladov stanovuje Obec Vojany na obdobie 2016 až 2022 nasledujúce strategické ciele:

STRATEGICKÝ CIEĽ Č. 1:

ROZVOJ MIESTNEJ INFRAŠTRUKTÚRY OBCE

Opatrenie 1.1:

Rozvoj environmentálnej infraštruktúry obce

Aktivita 1.1.1 Odvedenie dažďových vôd Vojany - rekonštrukcia

Potreba rozšírenia kapacity čerpacej stanice na odvádzanie dažďových vôd z obce do rieky Laborec a napojenie novej vetvy odvádzania dažďových vôd z ulice Poštovej.

Opatrenie 1.2:

Zlepšenie stavu občianskej vybavenosti obce

Aktivita 1.2.1 Zvyšovanie energetickej účinnosti budovy MŠ vo Vojanoch

Vylepšenie energetickej náročnosti budovy materskej školy realizáciou tepelnej izolácie obvodových stien kontaktným zateplovacím systémom.

Aktivita 1.2.2 Prístavba telocvične k ZŠ

V súčasnosti základná škola nedisponuje vlastnou telocvičňou. Výstavbou telocvične budú zabezpečené podmienky pre náuku telesnej výchovy na škole.

Aktivita 1.2.3 Stavebné úpravy amfiteátra

Plánujú sa stavebné úpravy amfiteátra pri viacúčelovom ihrisku s prekrytím javiska.

Aktivita 1.2.4 Vybudovanie klubu dôchodcov

Rekonštrukciou rodinného domu s plánovanou prístavbou a zateplením obvodových stien obec získa budovu pre denný pobyt seniorov v klube dôchodcov.

Aktivita 1.2.5 Zvyšovanie energetickej účinnosti budovy obecného úradu

Snahou znížiť energetickú náročnosť budovy obecného úradu obec plánuje realizovať rekonštrukciu strechy a zateplenie obvodových stien budovy.

Aktivita 1.2.6 Obnova knižnice

Rekonštrukciou rodinného domu – zateplením obvodových stien, výmeny výplní otvorov a realizáciou stavebných úprav interiéru obec získa vhodné priestory pre obecnú knižnicu.

Aktivita 1.2.7 Rekonštrukcia a údržba jestvujúcich rigolov a chodníkov v obci Vojany

Rekonštrukciou jestvujúcich rigolov a chodníkov sa zlepšuje občianska vybavenosť obce.

Opatrenie 1.3: Zlepšenie stavu dopravnej infraštruktúry obce

Aktivita 1.3.1 Rekonštrukcia MK v obci Vojany

Nakoľko technický stav krytu miestnej komunikácie na mnohých miestach je nevyhovujúci, obec plánuje jej rekonštrukciu a osadenie príslušných dopravných značiek a retardérov.

Opatrenie 1.4: Vytvoriť predpoklady na športové aktivity obyvateľov obce

Aktivita 1.4.1 Zriadenie hokejového ihriska

Zriadením hokejového ihriska budú zabezpečené predpoklady obyvateľom obce Vojany aj na pestovanie zimných športov.

Aktivita 1.4.2 Výstavba detského ihriska

Výstavbou detského ihriska budú vytvorené vhodné priestory pre šport a hranie detí na čerstvom vzduchu.

STRATEGICKÝ CIEĽ Č. 2: ROZVOJ CESTOVNÉHO RUCHU

Opatrenie 2.1:

Vytvorenie predpokladov pre rozvoj cestovného ruchu na území obce Vojany

Aktivita 2.1.1 Spoločensko – oddychová zóna v obci Vojany

Vytvorenie vhodného prostredia na oddych v zelenom prostredí, v obecnom parku.

Aktivita 2.1.2 Obecný turistický dom

Obec plánuje rekonštrukciu rodinného domu za účelom vytvorenia nízko kapacitného ubytovacieho zariadenia – penziónu.

STRATEGICKÝ CIEĽ Č. 3: SOCIÁLNY ROZVOJ

Aktivita 3.1.1 Vytvoriť nové pracovné miesta v obci

Obec plánuje úzko spolupracovať s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny, zamestnávateľmi na území obce, personálnymi agentúrami, samosprávou Košického samosprávneho kraja. Obec bude iniciovať stretnutia pre nezamestnaných za účelom pravidelnej výmeny informácií o ponuke a dopyte práce, koordinovať a pripravovať spoločných projektov na zvýšenie zamestnanosti v obci.

Časť 3: Realizačná časť

3.1. Akčný plán s časovým harmonogramom a návrhom finančného zabezpečenia

Názov aktivity	čas plnenia	predpokladané náklady v Eur	finančné zabezpečenie
Aktivita 1.1.1 Odvedenie dažďových vôd Vojany - rekonštrukcia	2016	150 tis.	Eurofondy + vlastné
Aktivita 1.2.1 Zvyšovanie energetickej účinnosti budovy MŠ vo Vojanoch	2017	200 tis.	Program obnovy dediny
Aktivita 1.2.2 Prístavba telocvične k ZŠ	2018	300 tis.	Eurofondy + vlastné
Aktivita 1.2.3 Vybudovanie amfiteátra	2017	50 tis.	Program obnovy dediny
Aktivita 1.2.4 Vybudovanie klubu dôchodcov	2017	60 tis.	Program obnovy dediny
Aktivita 1.2.5 Zvyšovanie energetickej účinnosti budovy obecného úradu	2016-2018	200 tis.	Program obnovy dediny + Eurofondy + vlastné
Aktivita 1.2.6 Obnova knižnice	2017-2018	50 tis.	Program obnovy dediny
Aktivita 1.2.7 Rekonštrukcia a údržba jestvujúcich rigolov a chodníkov v obci Vojany	2016-2017	100 tis.	Program obnovy dediny
Aktivita 1.3.1 Rekonštrukcia MK v obci Vojany	2016-2017	100 tis.	Štátne + eurofondy
Aktivita 1.4.1 Zriadenie hokejového ihriska	2016	20 tis.	Program obnovy dediny
Aktivita 1.4.2 Výstavba detského ihriska	2016	10 tis.	Vlastné zdroje

Aktivita 2.1.1 Spoločensko – oddychová zóna v obci Vojany	2016-2017	25 tis.	Program obnovy dediny
Aktivita 2.1.3 Obecný turistický dom	2016-2020	80 tis.	Eurofondy + vlastné
Aktivita 3.1.1 Vytvoriť nové pracovné miesta v obci	pretrváva		

3.2. Organizačné zabezpečenie realizácie programu

Podľa platnej legislatívy SR obec vypracúva, schvaľuje a pravidelne vyhodnocuje plnenie PHSR obce a zabezpečuje jeho plnenie.

Za plnenie PHSR obce Vojany zodpovedá zastupiteľstvo obce Vojany. Koordinátorom plnenia PHSR je starosta obce.

Orgánom zodpovedným za hospodársky a sociálny rozvoj obce Vojany je Obec a jej orgány:

Obecný úrad je výkonným orgánom obce, zabezpečuje úlohy stanovené orgánmi obce v záujme rozvoja obce. Na čele obecného úradu je starosta obce.

Obec je samosprávny orgán, implementuje víziu rozvoja a stratégiu obce prostredníctvom programového dokumentu – Plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce.

Obec Vojany plánuje a riadi spoluprácu s externými partnermi s využitím verejných a súkromných finančných zdrojov. V tomto systéme obec riadi externé partnerstvo a finančné toky v zmysle platnej legislatívy.

Implementácia jednotlivých projektov si vyžaduje konkrétnych osôb, ktorí budú viesť projekt od začiatku po ukončenie. Projekty je možné uskutočňovať vlastnými silami obce, alebo za pomoci externistov.

Pre organizačné zabezpečenie manažmentu programu je stanovená uvedená hierarchia:

Obecné zastupiteľstvo

Orgán obce, na čele so starostom obce má riadiacu zodpovednosť za plnenie a realizáciu celého

programu rozvoja.

Obecné zastupiteľstvo vo Vojanoch je sedemčlenné.

V súvislosti s programom rozvoja obce:

- prijíma rozhodnutia o postupe realizácie programu
- schvaľuje návrhy a projekty rozvoja
- dojednáva partnerské vzťahy
- hodnotí, schvaľuje výsledky realizácie plánu
- zabezpečuje realizáciu programu a rozhoduje o zmenách programu
- ustanovuje riadiacu skupinu

Riadiaca skupina

Riadi proces realizácie konkrétneho projektu. Organizačne a technicky zabezpečuje realizáciu konkrétneho projektu, kontroluje, monitoruje, eviduje, hodnotí a spracováva správy o stave a výsledkoch programu, alebo projektu.

Pracovná skupina

Zloženie pracovnej skupiny odráža realizáciu konkrétneho projektu. V skupine sú zástupcovia verejného a súkromného sektora, podnikatelia a ďalšie osoby podľa zamerania projektu. Súčasťou pracovnej skupiny môže byť aj externý konzultant, ktorý spolupracuje na realizácii projektu vo všetkých jeho fázach.

Skupina vykonáva rozbory pre zabezpečenie projektu, rieši operatívne problémy počas realizácie projektu, spracováva dokumentáciu projektov a spracováva návrhy na aktualizáciu programu.

Verejnosť

Účasť verejnosti na príprave a realizácii programu je nevyhnutná. Verejnosť sa v procese tvorby a realizácie programu zúčastňuje prostredníctvom svojich zástupcov a účasťou na verejnom prerokúvaní čiastkových a celkových výsledkov PHSR.

Informovanosť a publicita, ktoré sú jednou z podmienok úspešnosti realizácie programu, sú zabezpečované prostredníctvom verejného prerokúvania, internetu a inými formami.

ZÁVER

Navrhovaný PHSR obce Vojany je otvoreným dokumentom, ktorý je možné kedykoľvek doplniť o nové aktuálne úlohy pre rozvoj obce. Časové obdobie je od roku 2016 – 2022. Nakoľko realizácia jednotlivých aktivít je plne závislá od finančných možností obce a získavania rôznych dotácií a grantov, finančný plán bude každoročne prehodnocovaný v obecnom zastupiteľstve.

Predložený PHSR obce Vojany po odsúhlasení obecným zastupiteľstvom sa stane záväzným programom obce.

Za celý obsah tohto PHSR zodpovedá starosta obce.

Tento PHSR bol spracovaný na základe objednávky, externou pracovnou skupinou v zložení:
Ing. Blažej Nagyidai, stavebný inžinier - konateľ spoločnosti Ingreal DOMUS s.r.o.
Ing. Melinda Tóthová, stavebná inžinierka – zamestnankyňa spoločnosti Ingreal DOMUS s.r.o.

